

Sigurnosne prijetnje na Internetu

Ucjenjivački softver

Lovre Ninčević, 18.12.2024.

Pregled predavanja

- Pitanja za ispite
- Motivacija
- Ucjenjivački softver
- Ransomware-as-a-Service (RaaS)
- WannaCry
- Zaključak
- Literatura
- Dodatna literatura

Pitanja za ispite

- Objasni što je ucjenjivački softver i kako funkcionira
- Navedi dionike u procesu plaćanja otkupnine
- Navedi korake šifriranja podataka WannaCry ucjenjivačkog softvera
- Ukratko opiši kako funkcionira EternalBlue exploit
- Kako funkcionira “killswitch” za WannaCry

Motivacija

- Napadači zarađuju veliku količinu novca od žrtava ransomware-a koji plaćaju otkupninu kako bi povratili pristup svojim podacima.
- Rast Ransomware-as-a-Service (RaaS) poslovnog modela
- Složenost i sofisticiranost napada

Ucjenjivački softver

- Tip zloćudnog softvera koji korisniku onemogućuje pristup uređaju i podacima na njemu, tipično šifrirajući ih
- Traži se otkupnina za povrat podataka, najčešće u kriptovalutama

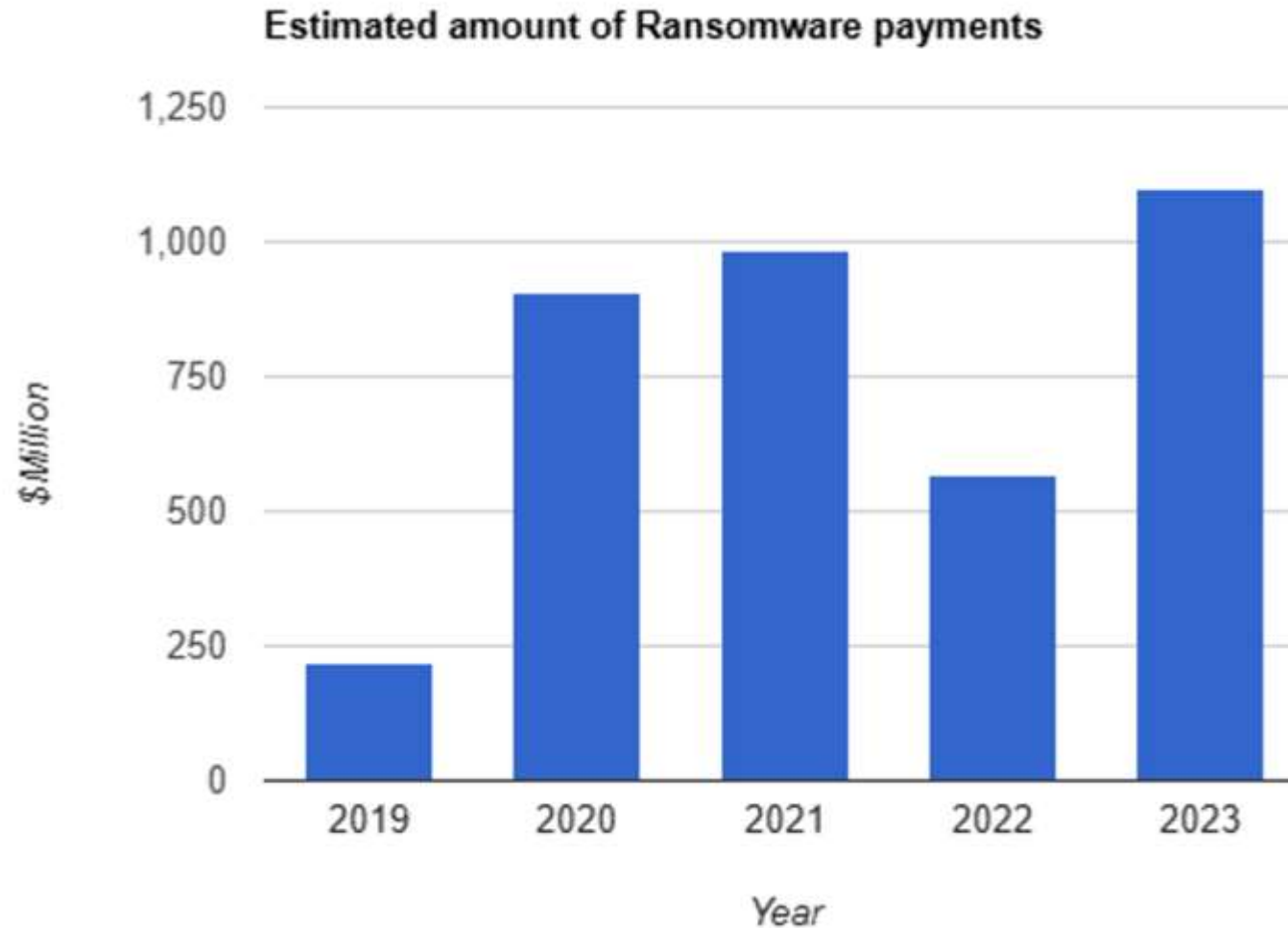
Koraci ucjenjivačkog softvera

- Access (hrv. pristup)
  - Napadač dobiva pristup računalu ili mreži
  - Postavlja softver za šifriranje
- Activation (hrv. aktivacija)
  - Napadač pokreće softver za šifriranje
  - Uređaj se zaključava, pristup podacima onemogućen
- Ransom demand (hrv. traženje otkupnine)
  - Napadač ostavlja poruku o procesu plaćanja otkupnine

Ransomware-as-a-Service (RaaS)

- Podskupina Crime-as-a-Service (CaaS) modela
- Poslovni model u kojem vlasnici ucjenjivačkog softvera iznajmljuju svoj softver kibernetičkim kriminalcima za izvršavanje napada
- Uzajamni profit programera ucjenjivačkog softvera i kibernetičkih kriminalaca koji ga koriste

Chainalysis analiza

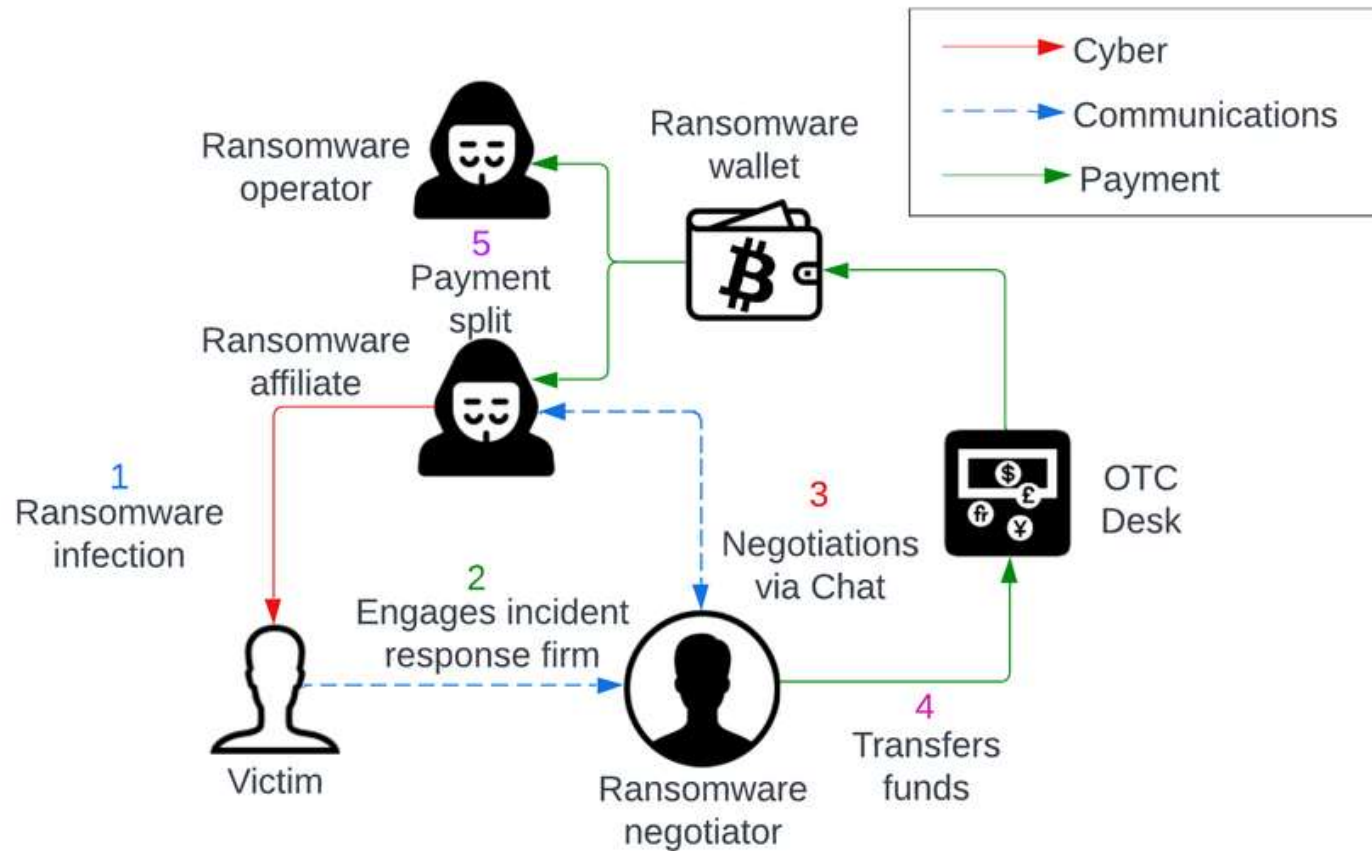
Proces plaćanja otkupnine - Dionici

- Ransomware operator (hrv. vlasnik ucjenjivačkog koda)
- Ransomware affiliate (hrv. suradnik)
- Victim (hrv. žrtva)
- Ransomware negotiator (hrv. pregovarač)

Proces plaćanja otkupnine - koraci

1. Ransomware affiliate zarazu žrtvu ucjenjivačkim softverom
2. Žrtva izvrši analizu incidenta
3. Negotiator stupi u kontakt s napadačem i pregovara o otkupnini
4. Žrtva izvrši uplatu
5. Podjela zarade između operatora i affiliate-a

Proces plaćanja otkupnine - Ilustracija

WannaCry

- Pojavio se 2017.
- Jedan od najraširenijih ransomware napada
- Ponašao se kao crv (samoreplicirajući)
- Iskorištavao ranjivost na Windows SMB uslugama (EternalBlue)
- Otkupnina u BTC

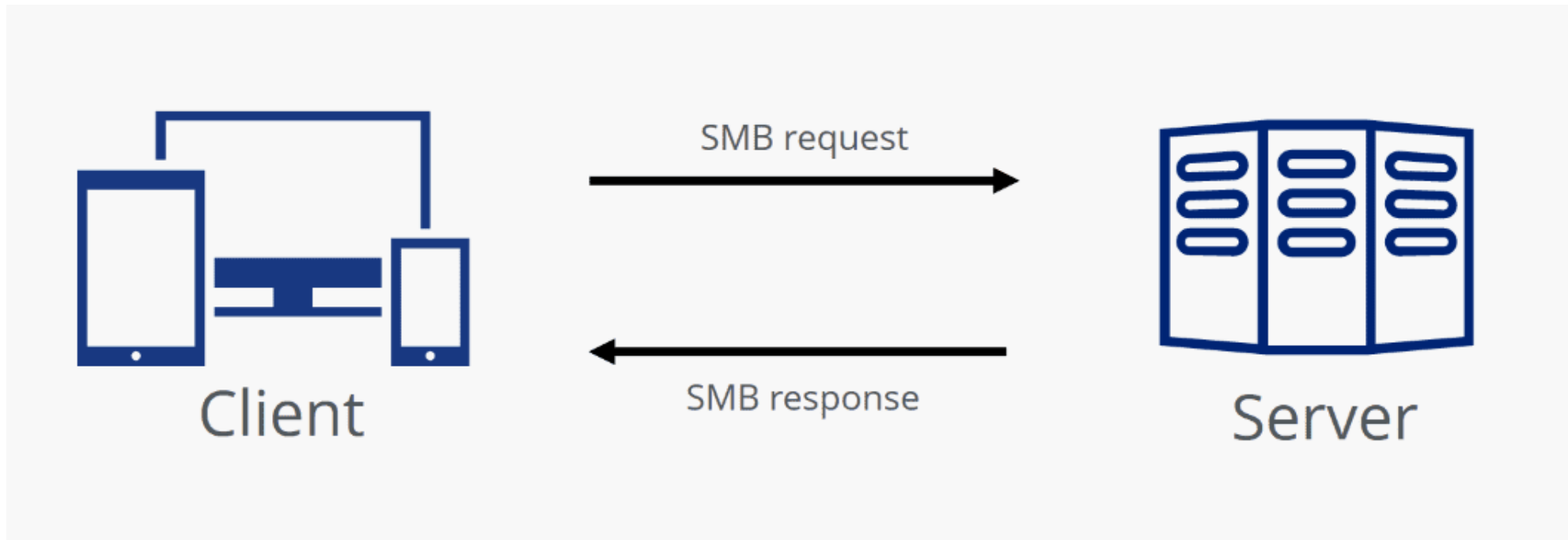
WannaCry – Koraci šifriranja datoteka

- Generiranje AES ključa za svaku datoteku
- Korištenje AES ključa za šifriranje datoteke
- Šifriranje AES ključa javnim RSA ključem (hardkodiran u samom WannaCry kodu)
- Čekanje otkupnine

WannaCry – Koraci dešifriranja datoteka

- Dostavljanje RSA privatnog ključa žrtvi nakon plaćene otkupnine
- Dešifriranje AES ključa s RSA privatnim ključem
- Dešifriranje datoteke s AES ključem

SMB (Server Message Block)

EternalBlue

- Iskorištava buffer overflow ranjivost na SMBv1
- SMB buffer prima samo određen broj bajtova, ako se pošalje više od očekivanog, višak se piše u susjednu memoriju i izvršava
- Izvršava se sa sistemskim ovlastima
- Nakon infekcije, služi za daljnju propagaciju

DoublePulsar

- Backdoor koji omogućava udaljen pristup zaraženom računalu (perzistentnost)
- Ima sistemske privilegije
- Čeka naredbe od napadača i dobavlja WannaCry ucjenjivački kod

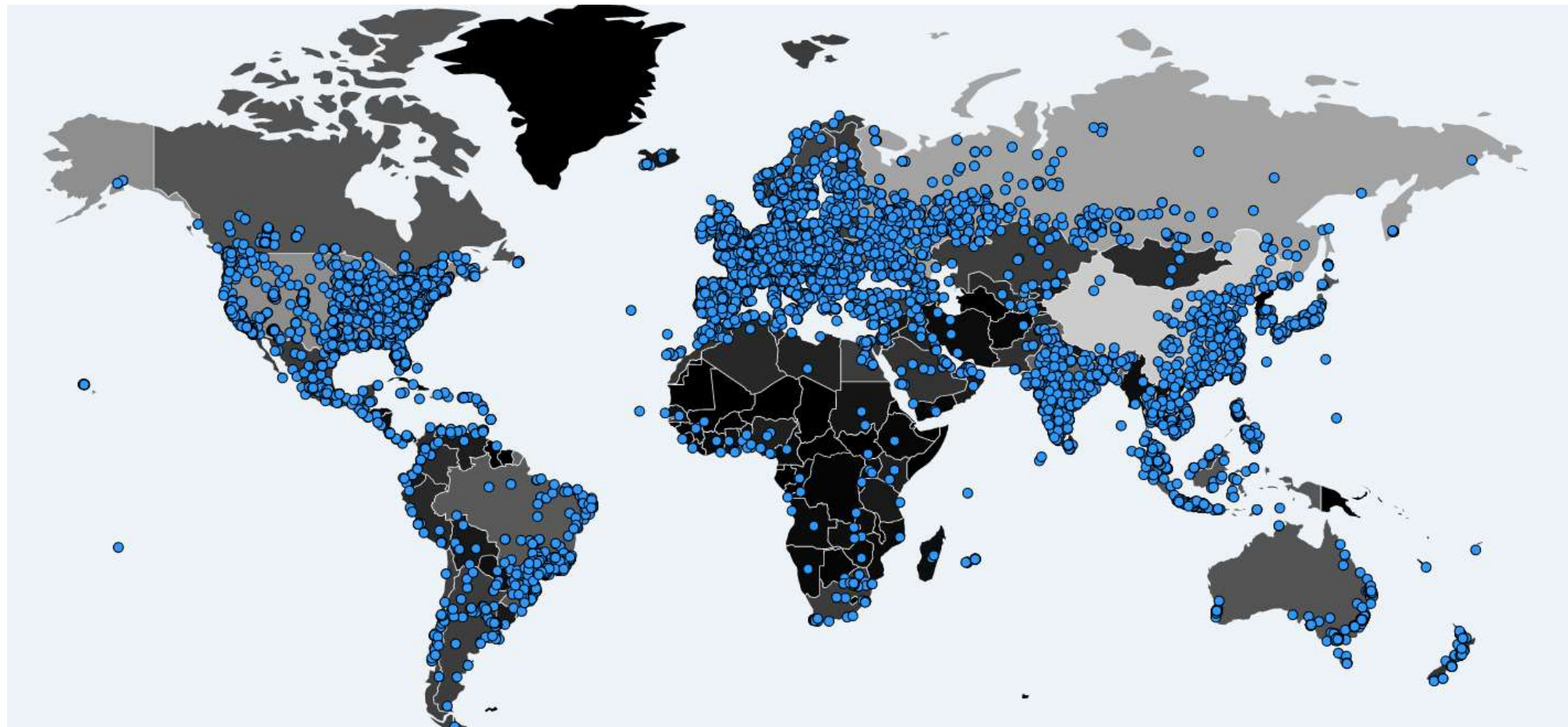
WannaCry - Rezime

- Iskorištavanje EternalBlue ranjivosti za postavljanje DoublePulsar backdoor-a
- DoublePulsar skida WannaCry ucjenjivački softver
- Skeniranje mreže i propagacija na ostale uređaje ranjive na EternalBlue
- Pokretanje WannaCry ucjenjivačkog softvera

WannaCry – “Killswitch”

- Prije postupka šifriranja podataka, WannaCry se pokušava spojiti na neregistriranu domenu
- Šifriranje podataka samo ako je spajanje na domenu neuspješno
- Svrha ove funkcionalnosti nije poznata
- Ključan za sprječavanje daljnje propagacije

WannaCry - Rasprostranjenost

WannaCry - Posljedice

- Zarada od \$140,000 u BTC
- 200,000 do 300,000 zaraženih uređaja
(projicirano nekoliko milijuna uređaja da nije bio aktiviran “killswitch”)
- Tko je odgovoran? Sjeverna Koreja?

Zaključak

- Uz rast popularnosti RaaS poslovnog modela, raste i broj napada ucjenjivačkog softvera
- Napadi su vrlo sofisticirani i zahtijevaju ogromno znanje i angažman od strane napadača
- Nemojte zanemariti sigurnost!!!

Literatura

- Cable, Jack, Ian W. Gray, and Damon McCoy. "Showing the Receipts: Understanding the Modern Ransomware Ecosystem." arXiv preprint arXiv:2408.15420 (2024).
- <https://www.kaspersky.com/resource-center/threats/ransomware-wannacry> - Opis WannaCry ucjenjivačkog softvera na stranici Kaspersky
- <https://www.microsoft.com/en-us/security/business/security-101/what-is-ransomware> - Definicija ucjenjivačkog softvera sa službene Microsoft stranice
- <https://www.sentinelone.com/blog/eternalblue-nsa-developed-exploit-just-wont-die/> - Blog o funkcioniranju EternalBlue-a sa stranice Sentinelone
- <https://www.chainalysis.com/> - Službena Chainalysis stranica

Dodatna literatura

- Matthijsse, Sifra R., M. Susanne van 't Hoff-de Goede, and E. Rutger Leukfeldt. "Your files have been encrypted: A crime script analysis of ransomware attacks." Trends in Organized Crime (2023): 1-27.
- Kshetri, Nir, and Jeffrey Voas. "Do crypto-currencies fuel ransomware?." IT professional 19.5 (2017): 11-15.

Hvala!